

En PDA – hva' for noget?

Struktur, visualisering og forudsigelighed er nogle af kodeordene i arbejdet med børn med AST (autismespektrumtilstande) og den traditionelle måde at arbejde med eleverne inden for vores pædagogiske felt er ved hjælp af billeder, board-maker, piktogrammer o.lign. Men hvad gør man når eleverne tager afstand fra disse traditionelle autismepædagogiske tiltag?

Af skoleleder Michael Sørensen, Egebakken, skole for børn med autisme.
E-mail: ebs.msos@nja.dk

Egebakken

Egebakken er Nordjyllands Amts skole for børn med AST og lignende tilstande, herunder psykiske vanskeligheder. Skolen har eksisteret siden 1996 og har 10 års jubilæum til januar. Egebakken rummer 61 elever, der er opdelt efter alder og funktionsniveau, og skolen er indrettet med tre fysisk adskilte afdelinger, hvor personalet specialiseres til at arbejde med lige præcis den gruppe børn, som er i afdelingen. Der arbejdes med udgangspunkt i TEACCH ud fra børnenes ressourcer. På skolen er der en psykolog, en talepædagog, en musikterapeut, fysio- og ergoterapeuter samt Marte Meo konsulenter. Alle disse ressourcepersoner bidrager til, at det pædagogiske personale kan danne sig et helhedsbillede af den enkelte elev og tilrettelægge undervisningen, så den støtter eleven på bedst mulig vis.

PDA

På vores afdeling for kognitivt velfungerende børn med AST og tilhørende psykiske vanskeligheder (Agerhuset), har det længe været et problem i udskolingsfasen, at eleverne, selv om de har et ud-talt behov for strukturering af dagligdagen, ikke længere vil have piktogrammer, boardmaker eller andre former for visuelle støttemidler, der viser andre, at de er anderledes. Derfor har vi som et forsøg arbejdet med at bruge PDA (Personal Digital Assistant) til at strukturere skoledagen både i forbindelse med dagskema og arbejds-kema.

En PDA er, som det engelske navn siger, en digital sekretær, der hjælper helt almindelige mennesker med at strukturere deres hverdag. Vores pedel siger dog at forkortelsen står for ”Pedeller danser altid”!

En PDA er ikke specielt udviklet til personer med AST. Jeg ville for eksempel ikke kunne undvære min PDA i mit arbejde, da den hjælper mig med at huske mine aftaler og fortæller, hvornår jeg skal lave hvad.

Når man tænker TEACCH, selvstændighed, interesseområder og individuelt tilrettelagt undervisning faldt det os naturligt at kaste os over dette medie som redskab til at hjælpe en elevgruppe, som vi havde store problemer med at få til at acceptere den visuelt tilrettelagte undervisning. Denne elevgruppe består af seks elever i aldersgruppen 12-15 år.

Forløbet har fra forsøgsprojektets begyndelse og frem til resultatet af indsatsen, været opdelt i flere faser:

1. 1.1.2004-20.6.2004: Indkøring af almindelige standardkalendere i undervisningen, sideløbende med en udvikling af retningslinier for struktureret brug af PDA i skolen. Lærere og pædagoger gøres fortrolige med brugen af PDA ved selv at bruge mediet.
2. 1.9.2004- 31.12.2004: Indkøring af PDA i undervisningen hos en gruppe elever med AST. Erfaringerne drøftes jævnligt, og projektet målrettes, så det tilpasses vores målgruppe.
3. 1.1.2005- 30.6.2005 Stadig indsamling af erfaringer, sideløbende med en udfærdigelse af en egentlig projektbeskrivelse.
4. 1.8.2005- Implementering af PDA i den daglige undervisning af børn med AST.
I den første fase var det vigtigt, at eleverne blev gjort fortrolige med brugen af en almindelig kalender som en naturlig forgænger for PDA'en. Ligeledes var et af de store succeskriterier i hele pro-

cessen, at personalet blev gjort fortrolige med brugen af PDA. Derfor købte vi PDA'er til de lærere og pædagoger, der arbejdede med gruppen, så brugen af denne ville være en naturlig ting for personalet, når fase to gik i gang.

I anden fase skulle vi have eleverne med i processen, og det var her den virkelige spænding opstod. Hvordan ville de tage imod en PDA? Ville de overhovedet tage imod den?

Vi havde lavet hele forarbejdet med hensyn til at lave beskrivelser, regler og lignende til eleverne, så vi manglede bare teknikken for at kunne gå i gang. Som det er med så meget andet teknik, så manglede vi vitale dele for at kunne gå i gang, og fasen blev derfor udskudt i tre måneder, før vi stod klar med alt nødvendigt udstyr: PDA'er til alle, kabel fra projektor til PDA (til undervisningsbrug) og computere til brug i klassen.

Midlerne til projektet fik vi hjem via fondsmidler. Til orientering kan det siges, at en god PDA kan fås for omkring 2000 kroner.

Heldigvis tog alle elever imod PDA projektet med stor entusiasme og glæde. Endelig slut med piktogrammer, boardmaker, og lignende, og velkommen til en helt ny måde at strukturere hverdagen og skoledagen på.

Dagligdagen

Når eleverne kommer i skole, tager de deres PDA fra skabet, hvor den står til opladning. Herefter synkroniserer de den med en PC, hvor personalet har indlagt dagsskemaet. Når dette er gjort gennemgås skemaet ved fællesbordet, hvor også frikvartersaktiviteter føres ind.

PDA'en guider nu eleven gennem dagen, og fortæller sågar med et lille bip, at nu skal eleven være opmærksom på, at der kun er fem minutter til næste aktivitet.

De områder, der allerede er integreret i PDA'en, er dagsskemaer, arbejdsystemer, strategier (hvordan kan man handle i en given situation) og kontakter.

Eleverne på Egebakken har nu haft deres PDA i næsten et år, og det er gået over al forventning.

Alle de scenarier om hvad der kunne gå galt, er aldrig gået i opfyldelse, og eleverne er blevet mere selvstændige af at have en elektronisk assistent. Lærernes og pædagogernes forberedelse har ikke fået et større omfang ved at arbejde elektronisk. Der er blot mere af forberedelsen, der foregår ved en PC.

Fremtiden

De følgende faser består i at videreudvikle brugen af PDA og denne proces er endnu ikke afsluttet og bliver det nok heller aldrig, da der altid vil være nye og spændende måder at strukturere hverdagen på.

Når man taler om TEACCH, så er det livslange perspektiv og helhedsprincippet vigtige nøgleord. Derfor må vi som en naturlig opfølgning på projektet arbejde på at PDA'en bliver integreret både i skolen, SFO'en og i hjemmene, ligesom det er nødvendigt at finde metoder, der sikrer at vores elever kan tage PDA'en med sig i det videre forløb efter skolen. Her venter vi spændt på et samarbejde med de enkelte kommuner

Fremtidsperspektiverne i brugen af IT og anden moderne teknologi i undervisningen af børn med AST er uanede. Vi skal som forældre og fagfolk blot være lige så kreative inden for disse medier, som vi er inden for det traditionelle autismpædagogiske felt.

Vores elever har vist os, at ved at tage udgangspunktet i dét der er moderne, dét der er smart og

lidt blæret, så ønsker alle struktur og forudsigelighed. Det store spørgsmål der rører sig er kun: "Tør vi som forældre og fagfolk kaste os ud i noget nyt, hvor vi måske er lidt på gyngende grund, eller holder vi os til det kendte og det sikre og arbejder ud fra samme udgangspunkt som altid?"